

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Юридичний факультет
« » червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЕКТУВАННЯ ТА ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА»**

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність D 8 «Право»
Освітня програма «Право»
Факультет Юридичний
Розробник: Ірина АНДРУШКО, доцент кафедри теорії та історії держави і права, кандидат
юридичних наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни
«НОРМОПРОЕКТУВАННЯ ТА ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА»

Дисципліна "Нормопроекткування та юридична техніка" охоплює основи розробки правових норм та технічних аспектів складання юридичних документів. Студенти вивчають принципи та методи нормопроекткування, структурування та формулювання правових актів, що є важливими для забезпечення юридичної точності та логічності.

У рамках курсу розглядаються питання правильного використання юридичних термінів, вимоги до тексту нормативно-правових актів, а також технічні аспекти підготовки законів, підзаконних актів та інших юридичних документів. Особлива увага приділяється формулюванням правових норм, укладанню договорів, створенню проектів законів та нормативних актів, що відповідають вимогам юридичної точності та міжнародних стандартів. Дисципліна допомагає розвивати навички правильного і коректного юридичного письма, що є необхідними для успішної роботи в правотворчості та юридичній практиці.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право	
Спеціальність	D 8 «Право»	
Освітня програма	Право	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) за наявності	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	14 год.	-
Практичні семінарські заняття	46 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	30 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета - досягнення всебічного глибокого розуміння студентами поняття, ролі та процесу нормотворчої діяльності, набуття студентами практичних навичок в нормопроектуванні, зокрема підготовці проекту нормативно-правового акта, супровідних документів до нього, а також проведення експертизи проектів нормативно-правових актів, що в свою чергу сприятиме формуванню творчої особистості майбутніх правників.

Завдання – формування теоретичних знань та практичних навичок створення проектів нормативно-правових актів відповідно до вимог чинного законодавства України.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Нормопроектування та юридична техніка»: іноземна мова професійного спрямування, філософія права, договірне право, міжнародне приватне право, правові основи сталого розвитку сільських територій, проблеми права власності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4 Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7 Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8 Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9 Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тиж ні	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Основи нормопроєктування та юридичної техніки													
Тема 1. Теоретичні основи нормопроєктування та юридичної техніки	1	3	1	2	-	-	-						
Тема 2. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки	2-3	22	1	6	-	-	15						
Тема 3. Вимоги нормопроєктувальної техніки при підготовці текстів юридичних документів	4-5	10	2	8	-	-	-						
Тема 4. Правотворчі помилки: причини появи та шляхи їх усунення у текстах юридичних документів	6-7	10	2	8	-	-	-						
Разом за модулем 1	45		6	24	-	-	15	45					
Модуль 2. Особливості погодження та прийняття нормативно-правових актів													
Тема 5. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проєкту	8-9	21	2	4	-	-	15						
Тема 6. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського союзу	10-11	4	2	2	-	-	-						
Тема 7. Законодавчий процес	12-13	10	2	8	-	-	-						
Тема 8. Підзаконна нормотворчість	14-15	10	2	8	-	-	-						
Разом за модулем 2	45		8	22	-	-	15	45					

Усього годин	90	1 4	4 6	-	-	30	90					
--------------	----	--------	--------	---	---	----	----	--	--	--	--	--

3. Теми лекцій

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи нормопроєктування та юридичної техніки	1
2	Тема 2. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки	1
3	Тема 3. Вимоги нормопроєктувальної техніки при підготовці текстів юридичних документів	2
4	Тема 4. Правотворчі помилки: причини появи та шляхи їх усунення у текстах юридичних документів	2
5	Тема 5. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проекту	2
6	Тема 6. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського союзу	2
7	Тема 7. Законодавчий процес	2
8	Тема 8. Підзаконна нормотворчість	2
	Разом	14

4. Теми практичних занять

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи нормопроєктування та юридичної техніки	2
2	Тема 2. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки	6
3	Тема 3. Вимоги нормопроєктувальної техніки при підготовці текстів юридичних документів	8
4	Тема 4. Правотворчі помилки: причини появи та шляхи їх усунення у текстах юридичних документів	8
5	Тема 5. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проекту	4

6	Тема 6. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського союзу	2
7	Тема 7. Законодавчий процес	8
8	Тема 8. Підзаконна нормотворчість	8
	Разом	46

5. Теми самостійної роботи

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки	15
2	Тема 5. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проекту	15
	Разом	30

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання.

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Основи нормопроєктування та юридичної техніки		
Практична робота 1. Теоретичні основи нормопроєктування та юридичної техніки	ПРН 1, 6, У тому числі: розуміти різновиди та особливості нормопроєктування, знати особливості стадій нормопроєктування, знати загальні положення техніки	10

Практична робота 2. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки	нормопроектування, знати основні помилки нормопроектування та способи їх уникнення; отримати практичні навички створення проекту нормативно-правового акта, отримати практичні навички виправлення правотворчих помилок.	10
Самостійна робота 1. Проект нормативно-правового акта, його сутність, значення, основні стадії підготовки		20
Практична робота 3. Вимоги нормопроектувальної техніки при підготовці текстів юридичних документів		15
Практична робота 4. Правотворчі помилки: причини появи та шляхи їх усунення у текстах юридичних документів		15
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Особливості погодження та прийняття нормативно-правових актів		
Практична робота 5. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проекту	ПРН 1, 6 У тому числі: знати особливості проведення експертизи проектів нормативно-правових актів, знати вимоги та розуміти необхідність адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу, знати особливості законодавчого процесу, знати особливості створення підзаконних нормативно-правових актів; отримати практичні навички підготовки супровідних документів до проекту нормативно-правового акта, отримати практичні навички проведення правової експертизи проекту нормативно-правового акта.	10
Практична робота 6. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського союзу		10
Практична робота 7. Законодавчий процес		15
Практична робота 8. Підзаконна нормотворчість		15
Самостійна робота 2. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як гарантія підготовки якісного проекту		20
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
--------------------------------------	---

90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=307>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді [посилання](#));

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40-41, 42. ст. 492.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. ст. 88.
4. Господарський процесуальний кодекс України. Кодекс від 06.11.1991. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. Редакція від 19.01.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Андрущенко В.Л. "Теорія та практика нормопроєктування". - Київ: Юрінком Інтер, 2020.
8. Parkhomenko, N., Podorozhna, T., Tarakhonych, T., Husarev, S., & Biloskurska, O. (2024). Implementation of the Association Agreement with the EU by adapting Ukrainian legislation to EU law. Social and Legal Studies, 7(1), 184-193. <https://doi.org/10.32518/sals1.2024.184>
9. Kryvytskyi, Y., Kuznetsova, L., Chekaliuk V. ., Maidaniuk , I. ., & Khriapynskyi , A. . (2024). The legal system reform of Ukraine in the context of EU integration and hybrid threats. Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies, 5(4), e24077. <https://doi.org/10.51798/sijis.v5i4.879>
10. Хоменко М. М. Визначення основних вимог до правових норм у процесі нормопроєктування [Електронний ресурс] / М. М. Хоменко // Право України. - 2021. - № 12. - С. 64-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2021_12_9
11. Курепіна О. Ю. Напрями вдосконалення техніки нормопроєктування у сфері державної регуляторної політики у контексті підвищення ефективності

стимулюючого правового режиму господарювання [Електронний ресурс] / О. Ю. Курепіна // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2024. - Вип. 81(1). - С. 291-300. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_81\(1\)_49](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_81(1)_49)

12. Боярський О. О. Процес розширення участі людини в місцевому самоврядуванні через актуалізацію феноменології нормопроєктування [Електронний ресурс] / О. О. Боярський // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2021. - № 4. - С. 6-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2021_4_3
13. Верховна Рада України / Офіційний вебпортал парламенту України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
14. Кабінет Міністрів України / Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
15. Президент України / Офіційне інтернет-представництво. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
16. Верховний суд України / Судова влада України. Режим доступу: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
17. 5. Конституційний Суд України / Офіційний вебсайт. Режим доступу: <https://ccu.gov.ua/>
18. Європейський суд з прав людини / The European Court of Human Rights. Режим доступу: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>